

Svar på 10-dages forespørgsel fra Enhedslisten vedrørende tabt arbejdsfortjeneste

26. oktober 2023
Side 1 af 4

Solveig Munk (EL) har den 17. oktober 2023 fremsendt 10-dages forespørgsel til Sociale Forhold og Beskæftigelse vedrørende tabt arbejdsfortjeneste. Hermed følger svar fra forvaltningen.

Spørgsmål 1: ”Rådmanden bedes orientere om udviklingen i antallet af familier, der får dækket Tabt Arbejdsfortjeneste – og årsagerne til den store vækst”.

Sociale Forhold og Beskæftigelse

Fagligt sekretariat
Aarhus Kommune

Svar fra Sociale Forhold og Beskæftigelse:

Udvikling i bevillinger af tabt arbejdsfortjeneste

Forældre til børn med betydelig og varigt nedsat funktionsevne kan blive bevilget tabt arbejdsfortjeneste, når det vurderes nødvendigt og hensigtsmæssigt, at forældrene passer barnet i hjemmet. Nogle forældre får tabt arbejdsfortjeneste ad hoc ved behov, mens andre har en fast bevilling, der dækker alt fra få timer til 37 timer pr. uge.

FAS Ledelse og Sundhed

Jægergården, Værkmestergade
15 B
8000 Aarhus C

Direkte telefon: 61 92 17 88

Sag: EMN-2023-012074

Over de seneste år har der i Sociale Forhold og Beskæftigelse været en markant stigende efterspørgsel efter kompensation for tabt arbejdsfortjeneste. Antallet af personer, der modtager tabt arbejdsfortjeneste, har de seneste år været stigende fra 4452 personer i 2021 til 5165 personer i 2022. Stigningen fortsætter i 2023. Derudover viser et udtræk, at bruttoudgifterne til tabt arbejdsfortjeneste er steget fra ca. 52,8 mio. kr. i 2019 til 82,4 mio. kr. i 2022, og er fortsat stigende i 2023.

Sagsbehandler:
Camilla Foldager

Stigningen i udgifterne til tabt arbejdsfortjeneste fremgår også på landsplan. På landsplan har 10 procent flere over de seneste fem år fået udbetalt tabt arbejdsfortjeneste fra kommunerne (Danmarks Statistik¹). På landsplan er udgifterne til tabt arbejdsfortjeneste pr. indbygger steget med cirka 52 procent fra 2018 til 2022. I Aarhus Kommune er udgifterne pr. indbygger steget cirka 72 procent fra 2018 til 2022 (Danmarks Statistik²). I Aarhus Kommune forventes en yderligere markant stigning i 2023, som primært skyldes øget skolefravær og skolevægring blandt børn og unge.

Det forventes, at omfanget af problemstillingen er større end udviklingen i udgifter til tabt arbejdsfortjeneste indikerer, da nogle forældre i stedet for tabt arbejdsfortjeneste modtager afløsning, sygedagpenge, selv går ned i tid eller tager orlov fra deres arbejde.

¹Danmarks Statistik, link: <https://www.dst.dk/da/Statistik/nyheder-analyser-publ/bagtal/2023/2023-09-28-over-de-seneste-fem-aar-har-ti-pct-flere-personer-faaet-udbetalt-tabt-arbejdsfortjeneste>

²Data er trukket fra Danmarks Statistik d. 8. maj 2023 vedr. ”grp. 15 Hjælp til dækning af tabt arbejdsfortjeneste m.v. ved forsørgelse af børn med nedsat funktionsevne”. Opgjort i løbende priser, kr.

Årsager til udvikling i bevilling af tabt arbejdsfortjeneste

Det er ikke muligt at trække data over årsagen til ansøgning om tabt arbejdsfortjeneste, da det vil kræve en manuel gennemgang af alle sager.

Familiecentret har i perioden januar-juli 2022 foretaget en kategorisering af årsager til bevilling i nyansøgninger om tabt arbejdsfortjeneste. Af gennemgangen fremgik det, at 39 procent af ansøgningerne er begrundet i reduceret skema i dagtilbud eller skole, og derudover er 14 procent begrundet i fuld skolevægring. Derudover viser en analyse af merudgifterne til tabt arbejdsfortjeneste fra foråret 2022, at op mod halvdelen af alle sager om tabt arbejdsfortjeneste med udgifter over 125.000 kr./år er begrundet i enten reduceret skema eller skolevægring. I de modtagne ansøgninger om tabt arbejdsfortjeneste fra 2023, er forvaltningens umiddelbare faglige vurdering, at den stigende efterspørgsel primært er begrundet med skolefravær og skolevægring.

26. oktober 2023

Side 2 af 4

Spørgsmål 2: ”Hvilke problemer hos børn er i stor vækst? Hvilke udviklinger i skoler/institutioner har været konsekvens af væksten?”

Svar fra Børn og Unge:

Som det fremgår af svaret til spørgsmål 1, er stigningen i efterspørgslen til tabt arbejdsfortjeneste primært begrundet i skolefravær og skolevægring.

På skoleområdet har der i flere år været et stigende antal børn og unge, som af forskellige årsager, i en kortere eller længere periode, befinder sig i en sårbar position, og derfor har behov for en særlig tilrettelagt indsats. Efterspørgslen efter specialpædagogiske rådgivning stiger, og med stigende efterspørgsel vokser antallet af skoleelever, der har brug for en specialpædagogisk indsats. Stigningen ses også på landsplan. I Aarhus Kommune er antallet af børn og unge i skolealderen ikke vokset markant over de seneste år, men til gengæld vokser antallet af børn og unge, der får et specialundervisningstilbud, hvilket med andre ord vil sige, at flere og flere børn og unge befinder sig uden for det almene undervisningsmiljø og har et behov for et særligt tilrettelagt undervisningstilbud. Således var antallet af elever i specialklasser i 2017 cirka 880 og i 2023 er antallet af elever i specialklasse 1310. Stigningen i børn og unge med behov for specialpædagogiske indsatser og undervisningstilbud er på samme tid med til at udfordre økonomien på skoleområdet, da flere midler må prioriteres fra almenområdet og forebyggende indsatser til specialundervisningstilbud i form af enten specialklasser eller specialskoler.

Børn og unge i specialpædagogiske undervisningstilbud har gennemsnitligt flere og længere perioder med skolevægring end elever i almene undervisningstilbud. Men der skal tages forbehold for, at vi ikke kan dokumentere sammenhængen mellem, at børn og unge har behov for specialpædagogisk indsats og tabt arbejdsfortjeneste.

26. oktober 2023

Side 3 af 4

Spørgsmål 3: ”Når forældrene bevilges dækning af Tabt Arbejdsfortjeneste, er det normalt fordi de må tage over, når skole eller institution ikke kan løfte opgaverne, som følger af barnets sygdom /handicap. Men bevillingen er jo normalt blot en lindring af de belastninger, som barnets lidelse påfører familien. Erfaringerne fra arbejdsgruppen Sagsbehandling for familier med børn med handicap er, at forældres arbejdsmarkedsdeltagelse er truet, når de er nødt til i arbejdstiden at tage sig af børnene grundet handicap eller sygdom. Har Socialforvaltningen klarlagt omfanget af dén problemstilling?”

Svar fra Sociale Forhold og Beskæftigelse:

Når forældre kompenseres med tabt arbejdsfortjeneste for at passe barnet i hjemmet, påvirker det deres tilknytning til arbejdsmarkedet, hvor de helt eller delvis bliver nødt til at stoppe med at arbejde i perioden, hvor de passer barnet. En stikprøveundersøgelse viser, at det også har betydning for forældrenes tilknytning til arbejdsmarkedet efter, forældrenes ret til tabt arbejdsfortjeneste ophører.

Sociale Forhold og Beskæftigelse har indsatser med henblik på at understøtte familier, hvor en forælder modtager tabt arbejdsfortjeneste. I den forbindelse skal det dog bemærkes, at bevilling om tabt arbejdsfortjeneste er betinget af, at det er en nødvendig konsekvens af den nedsatte funktions-evne, at barnet passes i hjemmet, og at det er mest hensigtsmæssigt, at det er moderen eller faderen, der passer barnet.

Når barnet ikke længere har brug for pasning i hjemmet, ophører forældrenes kompensation. I Aarhus Kommune overgår 170 forældre årligt til offentlig forsørgelse efter, at de har mistet retten til tabt arbejdsfortjeneste. Forældrene har typisk stået uden for arbejdsmarkedet i mange år, hvilket kan gøre det vanskeligt for dem at få fodfæste på arbejdsmarkedet igen. For at hjælpe disse forældre hurtigere tilbage på arbejdsmarkedet, er der i Aarhus Kommunes budget 2024-2027 besluttet at iværksætte en investeringsmodel for målgruppen. Der iværksættes en tidlig virksomhedsrettet indsats for forældre, som står til at miste retten til tabt arbejdsfortjeneste. Indsatsen forventes at sikre, at forældrene kommer hurtigere tilbage på arbejdsmarkedet, og at deres tid på forsørgelse dermed forkortes til gavn for den enkelte og samfundet. Indsatsen træder i kraft 1. januar 2024.

Investeringsmodellen hviler på erfaringer fra en prøvehandling med fem familier, som viste, at ved hjælp af en håndholdt indsats er der potentiale i forhold til at styrke borgernes tilknytning til arbejdsmarkedet.

I Sociale Forhold og Beskæftigelse er der fokus på at sætte tidligere og mere intensivt ind for børn og unge i mistrivsel, før problemerne vokser sig så store, at forældrene har behov for tabt arbejdsfortjeneste for at passe barnet i hjemmet. Børn, Familier og Fællesskaber har med skiftet til Relationel

Velfærd igangsæt en fundamental ændring af og tilgang til arbejdet med udsatte familier og familier med børn med handicap. Udrulningen af relationel velfærd er en styrkelse af den forebyggende indsats, som skal bidrage til at forebygge, at problemstillingerne for børnene og familierne vokser sig så store, at der er behov for bevilling af tabt arbejdsfortjeneste. Udrulningen og omstillingen er planmæssigt på vej, men implementeringen og forandringerne sker over tid.

26. oktober 2023
Side 4 af 4

Derudover er der igangsæt en mindre prøvehandling på en specialskole målrettet børn med stort skolefravær eller skolevægring, hvor forældrene modtager tabt arbejdsfortjeneste. I prøvehandlingen indgår fem familier, som tilbydes en helhedsorienteret løsning, hvor skole, myndighedsrådgivere, specialpædagoger og PPR arbejder tæt sammen om den enkelte familie. Teamet laver sammen med familien en fælles, helhedsorienteret plan med udgangspunkt i familiens ønsker og drømme. Derudover tilkøbes en jobkonsulent med henblik på at understøtte forældrenes arbejdsmarkedstilnytning. Prøvehandlingen opstartes i efteråret 2023 og erfaringerne fra prøvehandlingen evalueres i sommeren 2024.

I Aarhus Kommunes budget 2024-2027 er der afsat 3 mio. kr. årligt til at opnormere det tværgående trivselsteam, som arbejder tværfagligt sammen om børn med meget skolefravær, så ventetiden kan reduceres til gavn for både barn og familie. Samtidig blev forligspartierne enige om, at Børn og Unge samt Sociale Forhold og Beskæftigelse skal udvikle pædagogiske metoder og indsatser, der kan igangsættes hurtigere end i dag. Det gælder indsatser, som skal målrettes børn, som har både ulovligt og uhensigtsmæssigt lovligt skolefravær.

Der igangsættes derudover en analyse, som undersøger årsagerne til de stigende udgifter til tabt arbejdsfortjeneste samt handlinger til håndtering heraf. Derudover igangsættes en gennemgang af de nuværende indsatser for gruppen af børn og unge med mistrivsel med henblik på at sikre sammenhæng, undgå overlap og at opnå størst mulig effekt af indsatserne. Begge analyser udarbejdes, så de kan indgå som budgetforslag for 2025.